

Tanach (Bible)

For *Olim*

2 points

תנ"ך

לעולים חדשים

2 יחידות לימוד

Instructions to examinees

א. Duration of exam: Two and a quarter hours

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים ורבע.

ב. Exam structure and breakdown of points:

This exam consists of two parts.

Part One — (1×25) — 25 points

Part Two — (5×15) — 75 points

Total — 100 points

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — (25×1) — 25 נקודות

פרק שני — (15×5) — 75 נקודות

סה"כ — 100 נקודות

ג. Material that may be used during the exam:

A full Hebrew Tanach, as well as a translated Tanach, without any commentary or additions.

You may use a Tanach with maps.

You may use a Hebrew–other language/
other language–Hebrew dictionary.

ג. חומר עזר מותר בשימוש:

תנ"ך עברי שלם בלי פירושים ובלי תוספות.

מותר להשתמש בתנ"ך מתורגם.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

מותר להשתמש במילון

לועזי-עברי — עברי-לועזי.

ד. Special instructions:

(1) Do not copy the question, but do write the number of the question you are answering.

(2) Stay on topic. Pay attention to your handwriting, spelling and punctuation.

ד. הוראות מיוחדות:

(1) אל תעתיק את השאלה;

כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתב, ולפסיק.

Note: In the passages photocopied from the Tanach, the name of God is written as: 'ה.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

Write only in the answer booklet. Use separate pages for everything you want to use as draft material (outlines, calculations, etc.). Write "טיטה" at the top of each draft page. Writing draft material on papers outside the answer booklet could lead to disqualification of the exam!

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טיטה" בראש כל עמוד טיטה. רישום טיטות כלשהן על דפים מחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

Good Luck!

/continued on the next page/

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

Questions

Part One (25 points)

Answer Question 1 – Compulsory question

Note: For this question, you must answer two items: Item א and either Item ב or Item ג.

The Patriarchs [אבות האומה]

1. Read בראשית, ל', 1-23.

- א ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחיה
ב ותאמר אל-יעקב הבה לי בנים ואס-אין מתה אנכי: ויחר-
אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלהים אנכי אשר-מנע ממך
ג פרי-בטן: ותאמר הנה אمتי בלהה בא אליה ותלד על-
ד ברכי ואבנה גם-אנכי ממנה: ותתן-לו את בלהה שפחתה
ה לאשה ויבא אליה יעקב: ותהר בלהה ותלד ליעקב בן:
ו ותאמר רחל דניי אלהים וגם שמע בקלי ויתן-לי בן על-
ז בן קראה שמו דן: ותהר עוד ותלד בלהה שפחת רחל בן
ח שני ליעקב: ותאמר רחל נפתולי אלהים ונפתלתי עס-
ט אחתי גם-יכלתי ותקרא שמו נפתלי: ותרא לאה כי עמדה
מלדת ותקח את-זלפה שפחתה ותתן אותה ליעקב לאשה:
יא ותלד זלפה שפחת לאה ליעקב בן: ותאמר לאה בגד
יב ותקרא את-שמו גד: ותלד זלפה שפחת לאה בן שני ליעקב:
יג ותאמר לאה באשרי כי אשרוני בנות ותקרא את-שמו
יד אשר: וילך ראובן בימי קציר-חטים וימצא דודאים בשדה
ויבא אתם אל-לאה אמו ותאמר רחל אל-לאה תנינא לי
טו מדודאי בנך: ותאמר לה המעט קחתך את-אישי ולקחת
גם את-דודאי בני ותאמר רחל לכן ישכב עמך הלילה
טז תחת דודאי בנך: ויבא יעקב מן-השדה בערב ותצא לאה
לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתך בדודאי בני
ז וישכב עמה בלילה הוא: וישמע אלהים אל-לאה ותהר
ח ותלד ליעקב בן חמישי: ותאמר לאה נתן אלהים שכרי
טז אשר-נתתי שפחתי לאישי ותקרא שמו יששכר: ותהר עוד
ב לאה ותלד בן-ששי ליעקב: ותאמר לאה זכרני אלהים ואתי
זכר טוב הפעם ויבלני אישי בי-ילדתי לו ששה בנים ותקרא
כא את-שמו זבולון: ואחר ילדה בת ותקרא את-שמה דינה:
כב ויזכר אלהים את-רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את-
כג רחמה: ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את-חרפתי:

Answer Item א (compulsory).

- א. Read verses 1-2 in the passage above and also **שמואל א**, 7-8.

Both of these passages describe the behavior of a woman who has difficulty in accepting her infertility [עקרות] and the reaction of the woman's husband to her behavior.

- (1) Describe the behavior of each of these women. Base your answer on the text. (8 points)
- (2) Describe the reaction of each husband to his wife's behavior. Base your answer on the text. (7 points)

Answer either Item ב or ג.

- ב. (1) In the passage above (בראשית, ל'), the belief that pregnancy and childbirth are a gift from God is expressed.

Bring two examples from the text to support this statement and explain each example. (6 points)

- (2) Why did each of the sisters give her handmaiden [שפחה] to Yaakov as a wife? Base your answer on the text. (4 points)

- ג. Read verses 14-20 in the passage above.

- (1) In these verses, we read about Leah's distress [סָכַל]. Explain her distress, basing your answer on the text. (6 points)
- (2) In your opinion, according to these verses, did Leah find relief from her distress? Explain your answer. (4 points)

Part Two (75 points)

Part Two includes five topics, with two questions on each topic (questions 2-11).

Choose one question on each topic and answer as instructed.

You must answer a total of five questions in Part Two (each question – 15 points).

Slavery and Freedom

Answer either Question 2 or Question 3.

2. Read שמות ב', 11-17.

וַיְהִי בַּיּוֹמִים הָהֵם וַיְגַדֵּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא
אֶל-אֶחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ-עִבְרִי
מֵאֶחָיו: וַיִּפֶּן כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיֹּךְ אֶת-הַמִּצְרִי
וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחֹל: וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי-אֲנָשִׁים עִבְרִים
נֹצִים וַיֹּאמֶר לָרֹשֶׁעַ לְמָה תִּכָּה רֵעֶךָ: וַיֹּאמֶר מִי שְׁמוֹךְ לְאִישׁ
שֶׁךְ וְשִׁפְטִי עָלֶיךָ הֲלֹהֲרִגְנִי אֶתְּהָ אֹמֵר כִּי-אֲשֶׁר הִרְגֹתָ אֶת-
הַמִּצְרִי וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אָכֵן נֹדַע הַדָּבָר: וַיִּשְׁמַע פְּרַעֲהַ
אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לַהֲרֹג אֶת-מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפָּנָיו
פְּרַעֲהַ וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ-מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל-הַבְּאֵר: וּלְכֹהֵן מִדְיָן שֶׁבַע
בָּנוֹת וַתִּבְּאֵנָה וַתְּדַלְּנָה וַתִּמְלֹאנָה אֶת-הַדֵּהָטִים לְהַשְׁקוֹת
צֹאן אֲבִיהֶן: וַיָּבֹאוּ הָרָעִים וַיַּגִּדְשׁוּם וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיִּשְׁעֶן וַיִּשְׁק
אֶת-צֹאנָם:

- א. Read verse 11 in the passage above.

When Moshe grew up, what was his attitude toward his fellow Israelites? Base your answer on the text. (5 points)

- ב. Verses 11-17 in the passage above describe three disputes.

(1) Briefly describe the three disputes and Moshe's reaction in each of them. Base your answer on the text. (6 points)

(2) Explain why the way that Moshe behaved in these disputes proved that he was worthy of leading the people. (4 points)

/continued on page 6/

3. Read שמות, ג', 1-10.

א וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה
ב אֶת־צֹאן יִתְרוֹ חֹתֶנּוּ כֹהֵן מִדִּין וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאן אַחֲרֵי הַמִּדְבָּר
ג וַיָּבֹא אֶל־הָר הָאֱלֹהִים חֲרֹבָה: וַיֵּרָא מִלֹּאךְ הָהָר אֱלֹהֵי בְלֶבֶת
ד אִשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בֹעֵר בָּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינּוּ
ה אָכֹל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְדֶּה־נָּא וְאֶרְאֶה אֶת־הַמְּרָאָה הַגָּדֹל
ו הֲיִהְיֶה מִדּוּעַ לֹא־יִבְעַר הַסֵּנֶה: וַיֵּרָא הָהָר כִּי סָר לְרֹאוֹת וַיִּקְרָא
ז אֱלֹהֵי מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הִנְנִי:
ח וַיֹּאמֶר אֶל־תִּקְרַב הֵלֶם שֶׁל־נַעֲלֶיךָ מֵעַל רִגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם
ט אֲשֶׁר אַתָּה עֹמֵד עָלָיו אֲדַמֶּת־קֹדֶשׁ הוּא: וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֱלֹהֵי
י אַבְיֶיךָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה
ז פָּנָיו כִּי יֵרָא מִהִבֵּיט אֶל־הָאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר הָהָר רֹאֵה רְאִיתִי
אֶת־עַנְי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת־צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי
ח נִגְשָׁיו כִּי יִדְעָתִי אֶת־מַכְאֲבֵיו: וְאֵדָרְדָּ לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם
וּלְהַעֲלֹתוֹ מִן־הָאֲרֶץ הַהִוא אֶל־אֲרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל־אֲרֶץ
זֹבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ אֶל־מָקוֹם הַכִּנְעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֲמֹרִי וְהַפְּרִזִּי
ט וְהַחִוִּי וְהַיְבוֹסִי: וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי וְגַם־
י רְאִיתִי אֶת־הַלֶּחֶץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם: וְעַתָּה לָכֵה
וְאַשְׁלַחְךָ אֶל־פְּרֹעֶה וְהוֹצֵא אֶת־עַמִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם:

א. God calls out to Moshe from the bush [הסנה] and Moshe reacts to the call in two different ways. In your own words, explain Moshe's reaction in verse 4 and his reaction in verse 6. (6 points)

ב. (1) Read verses 7-8 in the passage above.

According to these verses, why did God decide to intervene and what did He intend to do?

Base your answer on the text. (5 points)

(2) Read verses 9-10 in the passage above.

What was Moshe's role in God's plan? Base your answer on the text. (4 points)

The Nation's Legal System

Answer either Question 4 or Question 5.

4. Read שמות כ', 15-18. (In some editions of the Tanach, the verses may be numbered differently.)

ט וּבַל־הָעָם רֹאִים אֶת־הַקּוֹלֹת וְאֶת־הַלְפִידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר
טז וְאֶת־הָהָר עָשָׁן וַיֵּרָא הָעָם וַיִּנָּעוּ וַיַּעֲמְדוּ מֵרָחֹק: וַיֹּאמְרוּ אֶל־
מֹשֶׁה דַּבֵּר־אַתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל־יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים כֹּךְ
יז נָמוֹת: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אֱלֹהֵיךְאֵלֶיךָ לֵב־עֲבוֹד נְסוֹת
אֲתָכֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוֹד תִּהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל־פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי
יח תַּחֲטְאוּ: וַיַּעֲמֵד הָעָם מֵרָחֹק וּמֹשֶׁה נָגַשׁ אֶל־הָעַרְפֶּל אֲשֶׁר־
שָׁם הָאֱלֹהִים:

- א. (1) According to the description given in the passage above, God's revelation [ההתגלות] made the people afraid.
What aspect/s of this revelation made the people afraid and what did they think would happen to them as a result of the revelation?
Base your answer on the text. (6 points)
- (2) According to Moshe, why did God choose to reveal himself to the people in a fear-inspiring manner? Give one reason, basing your answer on the text. (4 points)
- ב. What is Moshe's role, according to the description given in the passage above? Base your answer on one example from the passage.
(5 points)

5. Read דברים 4-15, ר'.

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד: וְאַהֲבַת אֵת ה'
אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֻוֶּה הַיּוֹם עַל-לִבְּךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבָנֶיךָ
וְדִבַּרְתָּם בָּם בְּשַׁבָּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ:
וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וְכִתְבָתָם
עַל-מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: וְהָיָה כִּי יִבְיֹאֲךָ ה'
אֱלֹהֶיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וְלַיַּעֲקֹב לֵאמֹר לְתֶת לְךָ עָרִים גְּדוֹלוֹת וְטֹבָת אֲשֶׁר לֹא-בָנִיתָ: וּבָתִּים
מְלֵאִים כֶּלִּי-טוֹב אֲשֶׁר לֹא-מְלֵאֲתָ וּבְדֹת חֲצֹבִים אֲשֶׁר לֹא-
חָצַבְתָּ כְּרִמִּים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא-נָטַעְתָּ וְאָכַלְתָּ וְשִׁבַּעְתָּ: הַשְׁמֹד
לְךָ פָּדַתְשָׁכַח אֶת-ה' אֲשֶׁר הוֹצִיאָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית
עַבְדִּים: אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא וְאֹתוֹ תַעֲבֹד וּבְשִׁמוֹת שְׁבַע: לֹא
תִלְכּוּן אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיכֶם:
כִּי אֵל קִנָּא ה' אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבְּךָ פֶּן-יִחַרְהוּ אֶרֶץ-ה' אֱלֹהֶיךָ
בְּךָ וְהִשְׁמִידְךָ מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה:

- א. The passage above presents a monotheistic world view (i.e., based on the belief in one God). Give one example of this view taken from the passage and explain that example. (5 points)
- ב. Read verses 10-15 in the passage above.
- (1) What did God warn the people against in verse 12? (5 points)
 - (2) Why was the warning that you described in Sub-item (1) necessary? (5 points)

Note: The exam continues on Page 10.

From Judges to a Monarchy

Answer either Question 6 or Question 7.

6. Read שמואל א, ט"ז, 1-13.

א וַיֹּאמֶר
ה' אֶל־שְׁמוּאֵל עַד־מָתִי אֶתְּהָ מִתְאַבֵּל אֶל־שָׂאוּל וְאִנִּי
מֵאַסְתִּיו מִמֶּלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל מֵלֵא קִרְנֶךָ שֶׁמֶן וְלֶךְ אֶשְׁלַחְךָ
ב אל־יִשִׁי בֵּית־הַלְחָמִי כִּי־רָאִיתִי בְּבָנָיו לִי מֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֶיךָ וּשְׁמַע שָׂאוּל וְהָרְגָנִי וַיֹּאמֶר
ה' עֲגֹלָת בָּקָר תִּקַּח בְּיָדְךָ וְאִמְרַת לִזְבֹּחַ לַה' בָּאתִי:
ג וּקְרֹאת לִישִׁי בִּזְבַח וְאַנְכִי אוֹדִיעֶךָ אֶת אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה וּמִשְׁחַת
ד לִי אֶת אֲשֶׁר־אֹמַר אֵלֶיךָ: וַיַּעַשׂ שְׁמוּאֵל אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה'.
וַיָּבֹא בֵּית לָחֶם וַיַּחְרְדּוּ זִקְנֵי הָעִיר לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר שָׁלֹם
ה בּוֹאֵךְ: וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם לִזְבֹּחַ לַה' בָּאתִי הֵתִקְדָּשׁוּ וּבֹאתֶם
וְאִתִּי בִּזְבַח וַיִּקְדָּשׁ אֶת־יִשִׁי וְאֶת־בָּנָיו וַיִּקְרָא לָהֶם לִזְבֹּחַ:
ו וַיְהִי כִּבּוֹאָם וַיֵּרָא אֶת־אֱלִיָּאב וַיֹּאמֶר אֵךְ נָגַד ה' מְשִׁיחוֹ:
ז וַיֹּאמֶר ה' אֶל־שְׁמוּאֵל אֶל־תִּבָּט
אֶל־מְרָאֵהוּ וְאֶל־גִּבֵּה קוֹמָתוֹ כִּי מֵאַסְתִּיהוּ כִּי לֹא אֲשֶׁר
יֵרָאֵה הָאָדָם כִּי הָאָדָם יֵרָאֵה לְעֵינָיִם וְה' יֵרָאֵה לְלֵבָב:
ח וַיִּקְרָא יִשִׁי אֶל־אֲבִינֶדָב וַיַּעֲבְדֵהוּ לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
ט גִּם־בִּזָּה לֹא־בָחַר ה': וַיַּעֲבֵר יִשִׁי שָׁמָּה וַיֹּאמֶר גִּם־בִּזָּה
י לֹא־בָחַר ה': וַיַּעֲבֵר יִשִׁי שִׁבְעַת בָּנָיו לִפְנֵי שְׁמוּאֵל
יא וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־יִשִׁי לֹא־בָחַר ה' בָּאֵלֶּה: וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל אֶל־יִשִׁי הֲתִמּוּ הַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר עוֹד שָׂאֵר הַקִּטָּן וְהִנֵּה
יב רָעָה בַּצָּאֵן וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־יִשִׁי שְׁלַח וּקְחָנִי כִּי לֹא־נָסַב
עַד־בָּאֹן פֶּה: וַיִּשְׁלַח וַיָּבִיאוּהוּ וְהוּא אֲדָמוֹנִי עֶם־יִפְּהָ עֵינָיִם
וְטוֹב רָאִי וַיֹּאמֶר ה' קוֹם מִשְׁחָהוּ כִּי־זֶה הוּא:
יג וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת־קֶרֶן הַשֶּׁמֶן וַיִּמָּשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אָחָיו וַתִּצְלַח
רִיחַ ה' אֶל־דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וּמַעַלָּה וַיִּקַּם שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ
הָרְמָתָה:

- א. (1) Why did God rebuke Shmuel and what did He command Shmuel to do? Base your answer on the text. (4 points)
- (2) Explain what Shmuel was afraid of and what God suggested that he do. (3 points)
- ב. (1) Read verse 7 in the passage above.
This verse describes the way in which God chooses the king.
How does God choose the king? Base your answer on the text.
(4 points)
- (2) Read verse 12 in the passage above.
Considering your answer to Sub-item (1), what difficulty does verse 12 present? (4 points)

/continued on page 12/

7. Read שמואל א, י"ז, 38-51.

לח וַיִּלְבֹּשׁ שָׂאוּל אֶת־דָּוִד מְדִיּוֹ וַנִּתֵּן קֹבֶעַ נְחֹשֶׁת עָלָיו
לט רָאשׁוֹ וַיִּלְבֹּשׁ אֹתוֹ שָׂרִיּוֹן: וַיַּחְגֹּד דָּוִד אֶת־חֶרְבּוֹ מֵעַל לְמִדְּיוֹ
וַיֹּאֲלֵה לָלֶכֶת בִּי לֹא־נִסָּה וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׂאוּל לֹא אוֹכַל
מ לָלֶכֶת בְּאַלֶּה בִּי לֹא נִסִּיתִי וַיִּסְרֵם דָּוִד מֵעַלָיו: וַיִּקַּח מִקְלָו
בִּידּוֹ וַיִּבְחַר־לוֹ חֲמֹשֶׁה חֲלָקֵי אֲבָנִים וּמִן־הַנֶּחֱל וַיִּשֶׂם אֹתָם
בְּכָלֵי הָרָעִים אֲשֶׁר־לוֹ וּבִלְקוּט וּקְלָעוֹ בִידּוֹ וַיַּגֵּשׁ אֶל־
מא הַפְּלִשְׁתִּים: וַיֵּלֶךְ הַפְּלִשְׁתִּי הַלֵּךְ וּקְרַב אֶל־דָּוִד וְהַאִישׁ נָשָׂא
מב הַצֵּנֶה לַפָּנּוּ: וַיַּבֵּט הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּרְאֶה אֶת־דָּוִד וַיִּבְּזֵהוּ כִּי־הָיָה
מג זָעִר וְאֲדָמְנִי עֵם־יִפֶּה מֵרָאֵה: וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־דָּוִד הַכֶּלֶב
אֲנֹכִי כִּי־אַתָּה בָּא־אֵלַי בַּמִּקְלֹת וַיִּקְלַל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת־דָּוִד
מד בְּאַלְהֵיו: וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־דָּוִד לָכֵה אֵלַי וְאַתָּנָה אֶת־
מה בְּשֶׁרְךָ לַעֲזֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבַהֲמַת הַשָּׂדֶה: וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי אַתָּה בָּא אֵלַי בַּחֶרֶב וּבַחֲנִית וּבְכִידּוֹן וְאֲנֹכִי
בָּא־אֵלֶיךָ בְּשֵׁם ה' עֲבָאוֹת אֱלֹהֵי מַעֲרֻכֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
מו חִרְפָּת: הַיּוֹם הַזֶּה יִסְגֹּרְךָ ה' בְּיָדִי וְהַפְּתִיךָ וְהִסְרָתִי אֶת־
רָאשֶׁךָ מֵעַלֶיךָ וְנָתַתִּי פָגֶר מַחֲנֶה פְּלִשְׁתִּים הַיּוֹם הַזֶּה לַעֲזֹף
הַשָּׁמַיִם וּלְחִית הָאָרֶץ וַיִּדְעוּ כָּל־הָאָרֶץ כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים
מז לְיִשְׂרָאֵל: וַיִּדְעוּ כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה כִּי־לֹא בַחֶרֶב וּבַחֲנִית יְהוֹשִׁיעַ
מח ה' כִּי ל' ה' הַמִּלְחָמָה וַנִּתֵּן אֹתָם בִּידָנוּ: וְהָיָה כִּי־קָם
הַפְּלִשְׁתִּי וַיֵּלֶךְ וַיִּקְרַב לִקְרַאת דָּוִד וַיִּמָּהֵר דָּוִד וַיִּרֶץ הַמַּעֲרָכָה
מט לִקְרַאת הַפְּלִשְׁתִּי: וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת־יָדוֹ אֶל־הַפְּלִי וַיִּקַּח מִשָּׁם
אַבֶּן וַיִּקְלָע וַיַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־מִצְחוֹ וְהַטֶּבַע הָאֲבֵן בַּמִּצְחוֹ
נ וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אֶרְצָה: וַיַּחֲזֹק דָּוִד מִן־הַפְּלִשְׁתִּי בַקֶּלֶע וּבְאֲבָן
נא וַיַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּמָּתֶהוּ וַחֲרַב אֵין בְּיַד־דָּוִד: וַיִּרֶץ דָּוִד
וַיַּעֲמֹד אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֶת־חֶרְבּוֹ וַיִּשְׁלַף מִתַּעֲרָה
וַיִּמָּתֶהוּ וַיִּכְרַת־בָּהּ אֶת־רָאשׁוֹ וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי־מָתָה
גְּבוּרָם וַיִּנְסוּ:

- א. In the passage above, the contrast between David and Shaul [שאול] is portrayed and indirect criticism of Shaul is expressed.
- (1) Explain the contrast between David and Shaul, as expressed in verses 38-40. (6 points)
- (2) Explain the writer's indirect criticism of Shaul in verse 47. (5 points)
- ב. David was victorious over Goliath [גלית].
How did the Philistines [הפלשתים] react to this? Base your answer on the text. (4 points)

/continued on page 14/

Mother of Royalty and the Attitude toward Foreigners

Answer either Question 8 or Question 9.

8. Read רות א', 1-15.

א וַיְהִי בַיּוֹם שֶׁשָּׁפֹט הַשְּׁפָטִים וַיְהִי רָעַב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית
ב לֶחֶם יְהוּדָה לְגוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו וְשֵׁם
הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֲמִי וְשֵׁם שְׁנֵי-בָנָיו מַחְלֹן
וְכִלְיוֹן אַפְרָתִים מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי-מוֹאָב וַיְהִי
ג שָׁם וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֲמִי וַתִּשְׁאָר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ
ד וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מֵאֲבוֹת שָׁם הָאֶחָת עָרְפָּה וְשֵׁם הַשְּׁנִית
ה רות וַיֵּשְׁבוּ שָׁם בְּעֶשֶׂר שָׁנִים וַיָּמָתוּ גַם-שְׁנֵיהֶם מַחְלֹן וְכִלְיוֹן
ו וַתִּשְׁאָר הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמְאִישָׁהּ וַתִּקֶּם הִיא וּכְלָתֶיהָ
ז וַתָּשֶׁב מִשְׂדֵי מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בְּשָׂדֶה מוֹאָב כִּי-פָקֵד הָיָה
ח אֶת-עַמּוּ לָתֵת לָהֶם לֶחֶם וַתֵּצֵא מִן-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה-
שָׂמָּה וּשְׁתֵּי כְלָתֶיהָ עִמָּה וַתֵּלַכְנָה בְּדֶרֶךְ לָשׁוּב אֶל-אֶרֶץ
יְהוּדָה וַתֹּאמֶר נָעֲמִי לְשְׁתֵּי כְלָתֶיהָ לִכְנֹה שְׂבֻנָּה אִשָּׁה לְבֵית
אִמָּה יַעֲשֶׂה הָיָה עִמָּכֶם חֹסֶד כְּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עִם-הַמֵּתִים יַעֲשֶׂה
ט וְעַמְדִּי יִתֵּן הָיָה לָכֶם וּמִצָּאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁה וַתִּשְׁק
י לָהֶן וַתִּשְׁאָנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה וַתֹּאמְרֶנָּה לָּהּ כִּי-אַתְּ נָשׁוּב
יא לְעַמֶּךָ וַתֹּאמֶר נָעֲמִי שְׂבֻנָּה בָנְתִי לָמָּה תִּלְכְּנָה עִמִּי הָעוֹד-
יב לִי בָנִים בְּמִעֵי וְהָיוּ לָכֶם לְאִנְשִׁים שְׂבֻנָּה בָנְתִי לָכֵן כִּי זָקַנְתִּי
מִהָיוֹת לְאִישׁ כִּי אָמַרְתִּי יִשְׁלִי תִקְוָה גַם הָיִיתִי הַלֵּילָה
יג לְאִישׁ וְגַם יְלָדְתִּי בָנִים הִלָּהֵן וַתִּשְׁפָּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ
הִלָּהֵן תַּעֲגִנָּה לְבִלְתִּי הָיוֹת לְאִישׁ אֶל בָּנְתִי כִּי-מֵרֶלֶי מָאֹד
יד מִכֶּם כִּי-יֵצֵאָה בִּי יָד-הָיָה וַתִּשְׁנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה עוֹד
טו וַתִּשְׁק עָרְפָּה לַחֲמוּתָהּ וְרוֹת דִּבְקָה בָּהּ וַתֹּאמֶר הִנֵּה שְׂבָה
יַבְמָתְךָ אֶל-עִמָּה וְאֶל-אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרַי יַבְמָתְךָ

- א. (1) Read verses 1-5 in the passage above.

Some opinions hold that the names of the characters mentioned in these verses hint at their fate. Explain this opinion with regard to both of Naomi's sons. (4 points)

- (2) Read verses 7-10 and verse 14 in the passage above.

What did Naomi ask of her daughters-in-law, according to these verses? What did they reply and which of them actually acted in accordance with this reply? (5 points)

- ב. Read verse 6 and verses 12-13 in the passage above.

These verses express the view that God is involved in the life of the individual (man) and the life of the general community (the nation).

Give one example from these verses of God's involvement in the life of the individual and one example of God's involvement in the life of the community. Explain each example. (6 points)

9. Read רות 1-12, ד', רות

א
עלה השער וישב שם והנה הגאל עבר אשר דבר-בועז
ב ויאמר סודה שבה-פה פלני אלמני ויסר וישב: ויקח עשרה
ג אנשים מזקני העיר ויאמר שבו-פה וישבו: ויאמר לגאל
ד חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי השבה
משה מואב: ואני אמרתי אגלה אנך לאמור קנה נגד
הישובים ונגד זקני עמי אס-תגאל גאל ואס-לא יגאל הגידה
ה לי ואדע כי אין זולתך לגאול ואנכי אחריך ויאמר אנכי
אגאל: ויאמר בועז ביום-קנותך השדה מיד נעמי ומאת
רות המואביה אשת-המת קנתי להקים שם-המת על-
ו נחלתו: ויאמר הגאל לא אוכל לגאול-לי פן-אשחית את-
ז נחלתי גאל-לך אתה את-גאולתי כי לא-אוכל לגאל: וזאת
לפנים בישראל על-הגאולה ועל-התמורה לקים כל-דבר
ח שלף איש נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה בישראל: ויאמר
ט הגאל לבועז קנה-לך וישלף נעלו: ויאמר בועז לזקנים וכל-
העם עדים אתם היום כי קנתי את-כל-אשר לאלימלך
י ואת כל-אשר לכליון ומחלון מיד נעמי: וגם את-רות
המואביה אשת מחלון קנתי לי לאשה להקים שם-המת על-
נחלתו ולא-יפרת שם-המת מעם אחיו ומשער מקומו עדים
יא אתם היום: ויאמרו כל-העם אשר-בשער והזקנים עדים יתן
ה' את-האשה הבאה אל-ביתך כרחל וכלאה אשר בנו
שתיהם את-בית ישראל ועשה-חיל באפרתה וקרא-שם בבית
יב לחם: והי ביתך כבית פרץ אשר-ילדה תמר ליהודה מן-
הזרע אשר יתן ה' לך מן-הנערה הזאת:

קנתי
לגאל-

- א. (1) Give two examples from the passage above that indicate that the redemption [גאולה] was carried out in a legal manner. Explain each example. (6 points)
- (2) What was the purpose of the redemption, according to Boaz? Base your answer on the text. (4 points)
- ב. Read verses 11-12 in the passage above.
In these verses, the people and the elders bless Boaz.
Choose one character mentioned in these blessings (apart from Ruth) and explain in what way the mention of that character reinforces the blessing. (5 points)

/continued on page 18/

One People, Two Kingdoms

Answer either Question 10 or Question 11.

10. Read מלכים א, י"ב, 1-8.

א וַיֵּלֶךְ רְחָבְעָם שָׂכֵם כִּי שָׁכֵם
ב בָּא כָל־יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ: וַיְהִי כְשִׁמְעוּ יִרְבֵּעַם בֶּן־נִבְטָן
וְהוּא עֹדְנֹו בַּמִּצְרִים אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֵּשֶׁב
ג יִרְבֵּעַם בַּמִּצְרִים: וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ־לֹו וַיָּבֹאוּ יִרְבֵּעַם וְכָל־קֹהֵל
ד יִשְׂרָאֵל וַיִּדְּבְרוּ אֶל־רְחָבְעָם לֵאמֹר: אֲבִיךָ הִקְשָׁה אֶת־עַלְנוּ
וְאַתָּה עָתָה הִקֵּל מֵעַבְדָּת אֲבִיךָ הִקְשָׁה וּמַעַלֹו הִפְבֵּד אֲשֶׁר־
ה נָתַן עָלֵינוּ וְנַעֲבֹדְךָ: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְכוּ־עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים וְשׁוּבוּ
וּלִי וְלִכּוּ הָעָם: וַיֹּעֲזֵן הַמֶּלֶךְ רְחָבְעָם אֶת־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר־הָיוּ
וַעֲמָדִים אֶת־פָּנָי שְׁלֹמֹה אֲבִיו בְּהִיתֹו חַי לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם
ז נֹוֹעֲצִים לְהַשִּׁיב אֶת־הָעָם־הַזֶּה דְּבַר: וַיִּדְּבֶר אֵלָיו לֵאמֹר אִם־
ח הַיּוֹם תִּהְיֶה־עֲבֹד לָעָם הַזֶּה וְעַבְדָּתָם וְעִנְיָתָם וְדִבְרַת אֲלֵיהֶם
ט דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לָךְ עֲבָדִים כָּל־הַיָּמִים: וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת
הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יַעֲצָהוּ וַיֹּעֲזֵן אֶת־הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אֹתוֹ אֲשֶׁר
הָעֲמָדִים לִפְנָיו:

א. (1) Read verses 1-3 in the passage above.

Some opinions hold that these verses indicate that Rehoboam's [רחבעם] status among the people was weak.

Bring one proof from the text to support this view. Explain it.

(4 points)

(2) Read verse 5 in the passage above.

How did Rehoboam respond to the request presented by the tribes of Israel, according to this verse, and what can we learn about him from this response? (5 points)

ב. (1) Read verses 6-8 in the passage above.

What advantage did the elders ["זקנים"] have over the young men ["ילדים"], according to these verses? (3 points)

(2) Rehoboam chose not to follow the advice of the elders.

What might have been the reason for his decision? (3 points)

/continued on page 19/

11. Read ב מלכים, כ"ה, 22-26.

והעם הנשאר בארץ יהודה אשר כב
השאיר נבוכדנאצר מלך בבל ופקד עליהם את גדליהו
בן אחיקם בן-שפן: וישמעו כל-שרי החילים המה והאנשים כג
כיהפקיד מלך-בבל את גדליהו ויבאו אל-גדליהו המצפה
וישמעאל בן-נתניה ויוחנן בן-קרח ושריה בן-תנחומת
הנטפתי ויאזניהו בן-המעכתי המה ואנשיהם: וישבע להם כד
גדליהו ולאנשיהם ויאמר להם אל-תיראו מעבדי הכשדים
שוב בארץ ועבדו את-מלך בבל ויטב לכם: ויהיו כה
בחדש השביעי בא ושמעאל בן-נתניה בן-אלישמע מזרע
המלוכה ועשרה אנשים אתו ויכו את גדליהו וימת ואת- כו
היהודים ואת-הכשדים אשר-היו אתו במצפה: ויקמו כל-
העם מקטן ועד-גדול ושרי החילים ויבאו מצרים כי יראו
מפני כשדים:

- א. Some opinions hold that those who assassinated Gedaliah [גדליהו] did not consider his rule to be legitimate [חוקי] for two reasons. Give one possible reason, bringing proof from the text. (5 points)
- ב. (1) How is Gedaliah's assassination marked in Jewish tradition? (4 points)
- (2) Why does Jewish tradition consider this assassination to be a historical event of such great significance? (6 points)

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.
It is forbidden to copy or disseminate any part of this
document without permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך